

Сергій Пінчук

МЕТОДИКА ЗАСТОСУВАННЯ МЕХАНІЗМУ ГРОМАДСЬКОГО ДІАЛОГУ НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

У статті автор пропонує конкретно-практичні кроки застосування механізму громадського діалогу на рівні територіальної громади у вирішенні складних проблем, які вимагають злагодженої взаємодії різних акторів. Крім детальних рекомендацій, переконливо доведено переваги громадського діалогу як ефективного методу залучення громадськості до пошуку найбільш прийнятних рішень та участі у їх безпосередній реалізації.

Ключові слова: громадській діалог, громада, громадській сектор.

Serhiy Pinchuk. Implementation of civic dialogue mechanism on the community level.

In the article the author offers practical steps of implementing civic dialogue on the community level in solving complex problems that require cooperation of different actors. In addition to detailed recommendations, the author persuades his readers in benefits of civic dialogue as an effective method of community members' involvement in decision-making and implementation process.

Keywords: civic dialogue, community, and public sector.

Формулювання дослідницької проблеми. Вирішення складних і багатопланових проблем місцевої спільноти вимагає широкого залучення громадськості до пошуку найбільш прийнятних шляхів розв'язання цих проблем, планування заходів та участь у їх безпосередній реалізації. Одним із механізмів, що забезпечує досягнення громадою спільної мети на засадах поєднання інтересів різних груп та максимального залучення ресурсів громади є громадський діалог.

Громадський діалог – це механізм пошуку шляхів вирішення суспільних проблем за участі зацікавлених представників різних секторів суспільства: влади, бізнесу та громадськості.

Громадський діалог є унікальним інструментом, який однаково можна використовувати для вирішення як локальних, так і глобальних проблем.

Застосування такого механізму у практиці місцевого самоврядування забезпечує згуртування місцевої влади, різних зацікавлених організацій та членів громади для спільного вирішення місцевих проблем, заохочуючи їх до взаємодії, співробітництва та спільного інвестування ресурсів. Адже на місцевому рівні Громадський діалог варто обмежувати пошуком ефективних шляхів вирішення проблеми – всі його учасники можуть бути включені у процес планування та безпосередньої реалізації заходів. Це призводить до розвитку партнерства у громаді та розширення поля формування соціального капіталу.

Метою статті, таким чином, є запропонувати читачам детальний огляд застосування методології громадського діалогу у розв'язанні проблем територіальних громад, що може також стати корисним в організації громадської роботи молоді.

Виклад основного матеріалу. Унікальність застосування Громадського діалогу полягає у тому, що ініціатором його започаткування може виступати будь-яка із суспільних груп – громадськість, влада чи бізнес. Головним чинником тут виступає необхідність (чи бажання) максимального включення усіх зацікавлених сторін у процес вирішення певної проблеми чи сукупності проблем. Адже одного знання про проблему зовсім недостатньо для її вирішення – потрібно визначити найбільш ефективний спосіб її подолання та залучити достатню кількість ресурсів.

Розглянемо детально процес налагодження Громадського діалогу у громаді для вирішення суспільно значимих проблем. Технологія організації процесу діалогу складається з кількох основних етапів: 1) *започаткування діалогу* (визначення зацікавлених сторін; залучення лідерів зацікавлених сторін (формальних чи неформальних) до участі у діалозі; створення діалогової групи); 2) *організація процесу діалогу* в громаді (формалізація діалогової групи; планування та організація діяльності діалогової групи); 3) *оцінка ефективності проведеного діалогу*.

Найперше, що потрібно для започаткування діалогу – це чітке формулювання проблеми, навколо вирішення якої мають об'єднатися представників різних суспільних секторів громади. Опоненти можуть зауважити, що громадський діалог є об'єднуючим фактором громади і повинен існувати постійно, оскільки проблем у громаді, які необхідно вирішувати спільно за участю усіх секторів, є безліч. Формально правильно, але варто пам'ятати, що кожна проблема зовсім по-різному стосується тих самих осіб чи груп: те, що для одних є першочерговим завданням, задля вирішення якого вони готові вкласти весь свій час та ресурси, іншими може взагалі не сприйматися за проблему. Вирішувати усі проблемні питання громади тим самим складом діалогової групи нереально. Кожна проблема має своє

коло зацікавлених сторін у її вирішенні. Саме тому, кожного разу процес діалогу потрібно починати з початку.

Після визначення та чіткого формування проблеми потрібно визначити коло зацікавлених сторін, яких ця проблема стосується і які можуть долучитися до її вирішення. Починати варто з відповіді на питання «Для кого саме це є проблемою?». Відповіддю на це питання має стати чітке визначення груп чи категорій осіб, які є незадоволені існуючим у цій сфері станом речей. Із представників цих категорій чи груп осіб потрібно сформувати так звану ініціативну групу по започаткуванню діалогу, вони ж стануть кістяком майбутньої діалогової групи.

Знайти таких людей не складно. Як правило, це є громадські активісти, лідери певних соціальних груп, просто активні громадяни. Зазвичай, вони є «на виду» чи «на слуху» серед місцевої спільноти, оскільки постійно звертаються до влади, бізнесу, апелюють до громади через медіа з метою привернення уваги до проблеми та пошуку ресурсів на її вирішення. Одразу варто зазначити, що вони далеко не завжди знають оптимальний шлях вирішення проблеми, але своє бачення з цього приводу мають і будуть його активно відстоювати.

Зібрати таких людей необхідно для спільного окреслення кола зацікавлених сторін. Їх варто залучити до цього процесу, оскільки вони напевно вже не по одному колу обійшли різні установи та підприємства, а отже – знають частину зацікавлених осіб. При цьому зовсім не потрібно формалізувати цю спільноту як ініціативну групу чи будь-яким іншим чином.

Головним завданням цього етапу є створення Діалогової групи – представників зацікавлених у вирішенні проблеми категорій осіб та груп людей, що збираються для пошуку та обговорення шляхів подолання проблеми.

Для створення дієвої діалогової групи необхідно дати відповіді на питання: Хто має бути членом робочої групи? Кого саме буде залучено з цільових груп, посадових осіб, організацій громадянського суспільства, установ, бізнесу, навчальних закладів, медіа тощо?

Для початку можна спробувати розширити категорію груп або осіб, яких ця проблема стосується безпосередньо, проте вони не проявляють особливої активності у її вирішенні. Далі – інші представники громадськості, які можуть долучитися до участі у вирішенні цієї проблеми (наприклад, неприбуткові організації, що працюють в суміжному напрямку, релігійні громади тощо). Наступний етап – місцева влада, точніше керівники управлінь та відомств, які працюють в даній галузі згідно своїх функціональних обов'язків.

Залучити бізнес – завдання складніше, адже доведеться мати справу з діловими людьми, які займаються вирішенням своїх завдань, пов'язаних із зароблянням коштів, розширенням ринків тощо. І, в більшості випадків, це є мало дотичним до вирішення суспільних проблем у громаді. По суті, залучення бізнесу до вирішення проблем громади – це діяльність, спрямована на розвиток корпоративної соціальної відповідальності – інвестування бізнесових структур у суспільно-корисну діяльність. Такий вид інвестування є складовою соціальної відповідальності бізнесу як зобов'язання компанії діяти економично, соціально і екологічно виправданими методами з урахуванням інтересів усіх зацікавлених сторін: інвесторів, клієнтів, працівників, партнерів, територіальних громад і громадськості в цілому.

Фінансування чи вкладання нефінансових ресурсів у соціально значимі для місцевої спільноти проекти є однією із складових корпоративної соціальної відповідальності. Як правило, корпоративні соціальні інвестиції розглядаються як складові програми зв'язків із громадськістю, спрямовані на розширення зовнішніх контактів та створення сприятливого іміджу фірми. Зацікавлення бізнесу справами громади стає цілком природним, коли це є одним із способів привертання уваги клієнта до компанії та впливу на його вибір. Соціальне інвестування допомагає комерційним структурам налагодити взаємовигідні ділові стосунки з органами влади та іншими зацікавленими сторонами, підвищити конкурентоспроможність через формування та посилення позитивного іміджу в середовищі клієнтів та партнерів, перейти від «стихійної» благодійності до системного вирішення суспільних проблем, брати участь у формуванні соціального благополуччя громади через партнерські програми та проекти соціального розвитку.

Але до цього відкриття кожен бізнес має дозріти. На жаль, необхідно прикласти чимало зусиль для переконання бізнесу в тому, що вкладати гроші у суспільно значиму діяльність вигідно, і що це приносить бажані прибутки та створює добрий імідж компанії.

Важливим елементом забезпечення прозорості та публічності роботи діалогової групи є включення до її складу представників засобів масової інформації. При цьому, їх участь не має обмежуватися висвітленням ходу діалогу, адже мас-медіа виконує не лише функцію інформування – вони спроможні формувати відношення населення до справи та спонукати до певних дій. Тому повноцінне включення представників медіа до процесу пошуку шляху вирішення проблеми та планування заходів для досягнення визначеної мети є вкрай важливим.

Для фіксування даних про окреслене коло зацікавлених сторін та способу залучення до участі у діалозі можна використовувати таку форму (табл. 1):

Таблиця 1
Відомості про зацікавлену сторону

Показник	Дані
Зацікавлена сторона (назва особи, групи громадян чи організації)	
Кількість громадян, які належать до зацікавленої сторони або на яких спирається зацікавлена сторона	
Можливості зацікавленої сторони (організаційні, фінансові, матеріальні тощо)	
Якою мірою зацікавлена сторона довіряє Фонду громади	
Лідер зацікавленої сторони (формальний чи не формальний)	
Рівень занепокоєності зацікавленої сторони цією проблемою	
Основні потреби та інтереси зацікавленої сторони (співвідносно до проблеми)	
Чи потрібно залучати зацікавлену сторону до діалогу і чому. Можливості залучення зацікавленої сторони.	
Найкращий спосіб спілкування із лідером для залучення до діалогу	
В чому має полягати роль зацікавленої сторони у діалозі	

По завершенню процесу визначення переліку потенційно зацікавлених сторін та їх лідерів постає інше завдання, а саме – їх залучення до активної участі у діалозі. Найкращим способом, звичайно, є проведення особистих зустрічей з цими людьми. До цих переговорів варто добре підготуватися, продумати основні аргументи, підготувати пакет документів тощо.

Проте, цей найкращий спосіб може бути не завжди найбільш оптимальним. По перше, список зацікавлених осіб може бути досить великим, а людей, здатних вести такі переговори, як правило, бракує. Відповідно, процес може зайняти надто багато часу. Тим більше, що мало від кого варто сподіватися на отримання позитивної відповіді одразу – потрібен буде час на ознайомлення з вашими документами та обдумуванням пропозиції. Контактувати доведеться кілька разів. Крім того, у громаді можуть бути інші особи, зацікавлені у вирішенні цієї проблеми, які не потрапили в поле уваги ініціативної групи по започаткуванню діалогу.

Тому варто застосувати інший механізм залучення зацікавлених сторін – проведення масового заходу по обговоренню проблеми, на який запросити усіх небайдужих. Це ні в якому разі не відмінняє проведення аналізу зацікавлених сторін, описаного вище. Виявлених потенційно зацікавлених осіб варто письмово запросити на такий захід.

Для автора цих рядків найбільш прийнятною формою такого масового заходу є проведення конференції за методикою «Відкритий простір» (англ. – «open space»). «Відкритий простір» – це універсальна технологія, що допомагає різним групам людей, громадам, організаціям розкрити свої сили для співпраці та взаємодії у вирішенні спільних проблем. Він структурує час і місце: учасники самі організують порядок денний конференції та графік роботи. В межах «відкритого простору» всі працюють над тими завданнями в рамках визначеної теми, які вони вважають важливими, і за які вони готові нести відповідальність. Конференції «відкритого простору» не передбачають головних доповідачів та наперед анонсованого розкладу роботи. Є лише тема, тобто проблема, для пошуку шляхів вирішення якої вони зібралися. Натомість, учасники самі визначають питання теми, які будуть обговорюватися у підгрупах.

«Відкритий простір» – простіший, цікавіший та більш творчий за інші відомі методи групової роботи. Саме такий формат дозволяє:

- залучити невідомих нам зацікавлених осіб, адже крім попередньо запрошених, участь у конференції можуть взяти усі, хто бажає обговорити заявлену тему;
- забезпечити можливість висловити свою позицію усім учасникам, скільки б їх не було;
- створити атмосферу неформального спілкування між учасниками в ході усієї конференції;
- максимально розкрити проблему, «розкласти» її на складові;
- сформулювати конкретні пропозиції та консолідувати учасників навколо чітко визначених завдань (проектів);

– створити діалогову групу із осіб, які бажають долучитися до вирішення проблеми; для цього в рамках конференції потрібно запропонувати учасникам зголоситися до продовження роботи в рамках діалогової групи і внести свої прізвище та контакти до відкритого списку.

Діалогову групу потрібно буде ще доформувувати шляхом особистих запрошень осіб, які не внесли себе у список (або тих, хто з різних причин не був на конференції), але їх участь є важливою, наприклад: представник профільного управління, громадські експерти у цій сфері, представники медіа, що висвітлюють проблеми, пов'язані з визначеною темою діалогу.

Навряд чи варто сподіватися на значну кількість представників бізнесу серед учасників конференції. Над їх залученням до участі у діалоговій групі доведеться працювати окремо, адже системну роботу з бізнесом не замінить жоден масовий захід.

На етапі організації процесу громадського діалогу важливо розуміти, що громадський діалог має суттєві відмінності від інших форм громадської участі в місцевому управлінні, наприклад – громадських рад. Найголовніше, громадський діалог не потребує формалізації шляхом прийняття положення про діалогову групу, затвердження складу групи, обрання голови, створення комітетів тощо. Діалогова група – це живий організм, функціонування якого залежить від зацікавленості представників громади у реалізації запланованих заходів. Якщо знайдений шлях вирішення проблеми лежить не в тій площині, в якій працює частина учасників діалогу, вони можуть втратити інтерес до процесу. Натомість, група поповниться новими учасниками, які працюють в окресленій сфері.

Склад діалогової групи не має бути сталим. У процесі діяльності до участі у її роботі можуть запрошуватися необхідні фахівці або експерти, чи приєднуватися будь-які зацікавлені особи за власною ініціативою. Частина учасників перестане брати участь у засіданнях – це є об'єктивний процес, адже в будь-якій громаді є особи, які використовують публічні заходи для самопіару, люблять поговорити, але не завжди готові до системної роботи по вирішенню озвучуваних ними ж проблем.

Проте, певні організаційні заходи для успішної реалізації завдань діалогу є необхідними. Найперше – запровадити ведення протоколів зустрічей. Це забезпечить послідовність роботи, а документування ухвалених рішень вбереже групу від «ходіння по колу», коли обговорення повертається до розгляду тих самих питань кілька разів. Крім того, важливим є документування взятих на себе добровільних зобов'язань учасників діалогу – це їх дисциплінує. Також важливо домовитися та зафіксувати порядок ухвалення рішень. Якщо діалогова група зможе приймати рішення за згоди усіх учасників – це ідеально, проте так буває не часто. Голосування та ухвалення рішень більшістю є далеко не найкращим способом, адже меншість не обов'язково підпорядкується такому рішення і може просто відійти від участі в діалозі. Крім того, у меншості можуть опинитися особи, які є ключовими в реалізації такого рішення. Тому варто знайти більш компромісний спосіб, наприклад, напрямки діяльності визначаються за загальною згодою, а конкретні дії та заходи реалізуються за принципом добровільно взятих на себе зобов'язань учасниками діалогу. Якщо ж важливу для вирішення проблеми дію реалізувати нікому, у групі є два шляхи: знайти та залучити осіб, для яких це важливо і вони можуть це зробити або розробляти іншу стратегію вирішення проблеми.

Основною, проте далеко не єдиною, формою роботи групи є засідання. Діалогова група ні в якому разі не повинна замикатися у собі. Потрібно поширювати свої ідеї та впливи на більш широке коло громадськості шляхом проведення «круглих столів», експертних рад, участі у нарадах владних органів, проведення опитувань – тобто використовувати усі можливі заходи для включення громадськості у процес вирішення проблеми.

Важливо, щоб діалогова група була орієнтована на результат. Якщо учасники діалогу постійно будуть пам'ятати, що найголовнішим аспектом впровадження громадського діалогу є безпосереднє залучення представників цільових груп до пошуку шляхів вирішення проблеми та їх реалізації, то питання «що робити?» у них виникати не буде. Потрібно спланувати конкретні заходи та зорганізувати громадськість для їх реалізації.

Перший захід діалогової групи має відбутися у формі засідання і розпочатися із вирішення організаційних моментів. Група повинна обрати головуючого (співголовуючих) на засіданнях та секретаря. При цьому варто домовитися, чи головуючий (головуючі) обираються на весь час роботи групи, чи обрання таких осіб відбуватиметься на початку кожного засідання. Також необхідно обрати особу, яка вести протокол (можна цю особу назвати секретарем). Оптимально, якщо секретар діалогової групи не змінюється і ведення протоколів здійснює одна людина постійно. Учасники засідання також мають узгодити порядок ухвалення рішень.

Щодо робочих питань першого засідання: наслідками проведеної конференції (якщо в процесі формування діалогової групи застосовувалася запропонована технологія «Відкритий простір») було напрацьовано декілька продуктів, які потрібно використовувати для подальшої діяльності:

- перелік зацікавлених в обговоренні проблеми осіб (список учасників конференції);
- складові проблеми (теми, які були запропоновані для обговорень у підгрупах) та бачення їх вирішення (протоколи обговорень у підгрупах);
- проект, які готові втілювати учасники конференції.

Це є матеріал для першого засідання діалогової групи – детальне опрацювання визначених в ході конференції механізмів вирішення обраної проблеми та втілення їх у життя.

Хорошим результатом першого (чи кількох перших засідань, залежно від масштабу проблеми), стане вирішення таких питань:

- уточнення суті проблеми (її діагностика) та визначення напрямків її подолання (або пом'якшення, адже не всі проблеми є вирішуваними);
- окреслення широкого кола громадськості – представників різних секторів, яких варто долучити до реалізації заходів та визначення форм їх залучення;

– формування плану заходів та дій з метою вирішення проблеми з визначенням чіткої послідовності їх реалізації, термінами, джерелами ресурсів та відповідальними за їх виконання особами.

Загалом, засідання потрібно проводити у разі необхідності: для підведення підсумків проробленої роботи та узгодження подальших дій.

У період між засіданнями важливою є робота з виконання запланованих заходів та дій. Потрібно визначити особу, що має забезпечувати координацію усіх залучених до виконання плану дій груп та підтримувати міжсекторальну взаємодію.

Діалогова група може працювати стільки часу, скільки існує предмет для діалогу. При цьому, тематика діалогу може бути зміщена в бік найбільш результативної співпраці між усіма секторами (владою, громадськістю, бізнесом).

Завершується робота діалогової групи тоді, коли тема для діалогу вичерпана, або коли діалог перестає бути конструктивним. На завершальному етапі відбувається оцінка ефективності проведеного діалогу.

Для налагодження більш ефективного громадського діалогу в подальшому важливим є проведення оцінки процесу. Для цього учасники діалогової групи повинні здійснити аналіз спільної діяльності від початку – способу формування групи, до завершення – отримання результатів її роботи. Оцінка може бути здійснена за допомогою опитувальника, поданого нижче:

– Як саме була заснована діалогова група і хто до неї входить? Які сторони громади залучені: представники місцевих органів влади, організації громадянського суспільства, ЗМІ, місцевого бізнесу, цільових груп?

– Як склалися відносини між різними зацікавленими сторонами?

– Функціонування діалогової групи: хто складає план роботи, хто запрошує учасників, які процедури прийняття рішень?

– Скільки зустрічей було проведено, яка кількість учасників у середньому була присутня на зустрічах, чи вівся протокол усіх зустрічей?

– Як здійснювався розвиток діалогу? Чи був він конструктивним?

– Які заходи були здійснені впродовж виконання робочого плану?

– Чи всі сторони діалогу були залучені до безпосереднього виконання плану заходів?

– У який спосіб поширювалася інформація про діяльність діалогової групи, чи було цього достатньо для інформування громадськості та її залучення?

– Чи використовували ви інші методи роботи, окрім засідань діалогової групи, такі як: громадські обговорення, дослідження серед цільових груп тощо?

– Які досягнуто кількісні та якісні результати проведеного діалогу?

– Що було найскладнішим аспектом у цьому процесі?

– Фактори успіху та невдач.

– Отримані уроки для майбутньої діяльності соціального діалогу.

– Загальна оцінка процесу (думка учасників діалогу та місцевих експертів).

Аналіз результатів цієї оцінки допоможе оцінити рівень організаційної роботи, ефективність проведених масових заходів та застосованих інструментів інформування чи залучення громадськості тощо.

Приклад застосування громадського діалогу. Організація, хід та результати діяльності громадського діалогу в шести громадах України детально описано у практичному посібнику «Міжсекторальний діалог: ЗМІ-влада-громадськість», виданому в рамках проекту ЄС/РЄ «Сприяння європейським стандартам в українському медійному середовищі» у 2010 р. Наведемо один із успішних прикладів застосування цього механізму на рівні громади.

Протягом 2009 – 2010 рр. РНГО «Центр соціального партнерства» (далі – ЦСП) у м. Черкаси організував громадський діалог, який згодом отримав назву «Громада за чисте довкілля». Фактично, ЦСП виступив лише ініціатором активності, яка тривалий час називалася в громадському секторі міста. Процеси активізації співпраці між громадськістю, ЗМІ та владою міста в Черкасах розвивались одночасно. Міська рада потребувала активності, яку можна було вигідно презентувати виборцям як досягнення. Громадські організації міста активно впроваджували екологічні проекти без координації виконуваних робіт між собою, що призводило до певної фрагментарності громадської активності. ЗМІ бачили лише поверхневі прояви роботи з покращання екологічної ситуації в місті, водночас пропускаючи важливі нюанси, заховані в деталях.

ЦСП вчасно «одягнув в організаційну форму» потреби всіх зацікавлених сторін і сформував Діалогову Групу. В результаті учасники могли задовольнити свої потреби в інформації: міська рада – в PR-компоненті проекту; громадські організації – у координації зусиль, медіа – в отриманні доступу до первинних джерел інформації – учасників Діалогової групи.

На час початку діалогу ініціатори отримали повну підтримку з боку міської влади, оскільки саме в той час мерія розробляла та починала впроваджувати в життя власну програму «За чисте місто» з використанням великої кількості PR-технологій та міських ресурсів. Учасники Діалогу – громадські організації – розгорнули досить активну власну діяльність у напрямку покращання екологічної ситуації в місті. Було проведено значну кількість екологічних акцій, конкурсів, тренінгів тощо. Розроблено та

видано методичний посібник для вчителів «Прибери планету». Багато з цих заходів отримували підтримку органів влади та висвітлювалися у засобах масової інформації. Велика кількість практичних ідей народилася під час конференції проведеної за технологією «Відкритий простір», тема якої була «Я та мої ініціативи задля забезпечення чистоти мого міста». Завдяки такому формулюванню діяльність учасників діалогу була спрямована на реалізацію конкретних дій, акцій, проектів екологічного характеру [1, с. 24].

Перший досвід проведення діалогу в громаді є надзвичайно важливим для розвитку ефективної взаємодії суспільних секторів. Неуспішність першого діалогу, тобто відсутність якогось видимого результату об'єднання зусиль різних секторів, може поставити крапку на застосуванні цього механізму місцевою спільнотою в подальшому, навіть коли виникне проблема, яку вирішити в інший спосіб буде просто неможливо. Тому починати впровадження громадського діалогу варто навколо вирішення нагальної для громади проблеми.

На наш погляд, таких проблем може бути одразу декілька, але для початку вибрати потрібно одну – проведення кількох громадських діалогів одночасно є не зовсім розумним кроком. Тому для визначення проблеми, що виноситься на розгляд громадського діалогу, пропонується здійснити вибір з використанням таких критеріїв:

Гострота або актуальність проблеми у громаді.

Далеко не кожному громаді готова сприйняти як першочергову для вирішення, хоча в її існуванні не сумнівається ніхто. Для прикладу: створення безперешкодного простору для пересування людей з обмеженими фізичними можливостями чи поводження з бездомними тваринами. Напевно, всі погодяться, що просто необхідно зорганізувати всю громадськість на вирішення цих проблем, але не зараз, а після... (перелік поважних причин у кожній громаді буде свій).

Реалістичність вирішення проблеми на місцевому рівні (силами громади).

Мабуть, в кожній громаді так чи інакше, постає питання рівня суспільної моралі серед молоді. Але чи під силу зрушити цю проблему в межах окремо взятої громади? Провести окремі заходи для часткового пом'якшення цієї проблеми можна, вирішити – навряд.

Наявність однакового розуміння цієї проблеми різними суспільними секторами: громадськістю, владою, та, бажано, бізнесом.

Чи впевнені ви, що влада вашої громади дійсно всерйоз готова взятися за вирішення, для прикладу, проблем осіб без постійного місця проживання, навіть якщо група таких людей у громаді є досить чисельною? Так, представник профільного управління (на рівні головного спеціаліста) буде відвідувати засідання діалогової групи, говорити потрібні речі. Можливо, спроможеться навіть «пробити» якийсь організаційне рішення міськвиконкому, виконання якого не потягне додаткових затрат. Якщо усвідомлення цієї проблеми у керівництва міста немає – більшої участі очікувати і не варто. А бізнес? Як правило, під цю проблему можна збирати кошти, вживані речі, продукти на межі закінчення терміну придатності. Але особиста участь у вирішенні проблем таких людей від бізнесу – це інше. Не в кожній громаді це можливо. Зрештою, і саму цільову групу досить складно зорганізувати і долучити до вирішення її ж проблем.

Наявність зацікавленої громадськості, що безпосередньо працюватиме над вирішенням цієї проблеми.

Трапляються ситуації, коли і влада, і громадськість, і навіть бізнес однаково ставляться до певної актуальної проблеми, але вирішувати її нікому. Тут можна використати попередній приклад – проблеми осіб без постійного місця проживання. Сама цільова група не є організованою і спиратися на неї при організації запланованих заходів видається недоцільним. Чи знайдуться у вашій громаді організації або активісти, які готові займатися з цією групою людей, навіть якщо влада виділить приміщення, а бізнес його відремонтує та забезпечить обладнанням? На жаль, ситуації, коли займатися вирішенням певної проблеми в громаді нікому є не поодинокими.

Цей перелік критеріїв не є вичерпним. Кожна громада, як і кожна особа місцевої спільноти, є неповторною, і неможливо спрогнозувати усі варіанти розвитку подій.

Висновки. При організації громадського діалогу варто пам'ятати, що громадський діалог є лише інструментом, і все залежить, в першу чергу, від майстерності у його застосуванні, вмінні оцінити умови запровадження цього механізму у визначеній територіальній громаді. Адже жоден із механізмів не є універсальним для будь-якого середовища.

Література:

1. Міжсекторальний діалог: ЗМІ-влада-громадськість: практичний досвід. / Проект ЄС/РЄ «Сприяння європейським стандартам в українському медійному середовищі» / В. Лесюк, С. Пінчук, О. Шумельда. – К.: К.І.С. – 2010. – 96 с.